

Handleiding aantoonbare duurzaamheid en duurzaamheidscertificering in de Zorginkoop

Bijlage bij het zorginkoopbeleid 2027 Verduurzamen van zorg GGZ, MSZ en WLZ

1. Waarom deze handleiding?

Zorgverzekeraars en zorgkantoren geloven in een zorgsector die niet alleen goede zorg levert, maar ook zorgdraagt voor een gezonde leefomgeving nu en in de toekomst. Om zorgorganisaties te stimuleren (nog meer) te verduurzamen, gaan zorgverzekeraars en zorgkantoren vanaf 2027 aan zorgaanbieders vragen om duurzaamheid aantoonbaar te maken. Daarbij geven ze de voorkeur aan het gebruiken van duurzaamheidscertificaten, in het bijzonder de Milieuthermometer Zorg die speciaal voor de zorgsector ontwikkeld is en aansluit bij relevante milieuwet- en regelgeving en de Green Deal Duurzame Zorg (GDDZ). Deze handleiding geeft praktische richtlijnen voor zorgaanbieders die binnen de scope vallen van deze nieuwe werkwijze.

2. Reikwijdte van dit beleid

Het aantoonbaar maken van duurzame zorg is van toepassing op intramurale zorginstellingen binnen de Zvw en Wlz met meer dan 250 FTE. Het gaat daarbij om de volgende zorgsoorten:

- Medisch Specialistische Zorg (MSZ)
- (Langdurige) GGZ met verblijf
- Verpleeghuiszorg (V&V) (hiermee wordt intramurale verpleeghuiszorg bedoeld; (on)geclusterde mpt en vpt vallen niet binnen de scope)
- Gehandicaptenzorg (GHZ)
- Zelfstandige Behandelcentra (ZBC's)

In totaal gaat het hierbij om circa 500 zorgorganisaties, overeenkomend met de scope van de instellingsroutekaarten vastgoed. Zorgverzekeraars en zorgkantoren kiezen voor deze scope omdat hiermee meer dan 80% van de CO₂-uitstoot binnen de zorg in het vizier is, en hiermee focus kunnen aanbrengen in de verduurzaming van de zorg in Nederland.

3. Wat verwachten wij van zorgaanbieders?

Vanaf 2028 willen zorgverzekeraars en zorgkantoren idealiter alleen zorg inkopen bij zorgaanbieders die aantoonbaar voldoen aan milieuwet- en regelgeving en aandacht voor duurzame zorg geborgd hebben in hun organisatie. En vanaf 2030 idealiter alleen nog zorg inkopen die voldoet aan de GDDZ-doelen.

Zorgverzekeraars en zorgkantoren verwachten van zorgaanbieders voor wie dit beleid geldt (intramurale zorgaanbieders met meer dan 250 FTE), dat zij duurzaamheid aantoonbaar maken, bij voorkeur door certificeren via de Milieuthermometer Zorg.

- **Per 1 jan 2028:** Gecertificeerd voor minimaal niveau **brons** van de Milieuthermometer Zorg (of zicht op het certificaat)
- **Per 1 jan 2030:** Gecertificeerd voor minimaal niveau **zilver** van de Milieuthermometer Zorg

Behalve de Milieuthermometer zorg kunnen zorgaanbieders duurzaamheid ook aantonen met andere duurzaamheidscertificeringen -mits deze alternatieven voldoende aansluiten bij de relevante wet- en regelgeving en de doelen van de GDDZ- zoals; ISO 14001, milieunorm JCI/Qmentum, BREEAM of de CO2 Prestatieladder. Zie hiervoor bijlage 1.

Zorgaanbieders die niet over één van bovenstaande certificeringen (gaan) beschikken kunnen duurzaamheid aantonen door het invullen en aanleveren van de "Checklist aantoonbaar duurzame zorg". Zie hiervoor bijlage 2.

4. Vergoeding auditkosten

Zorgaanbieders -voor wie dit beleid geldt- ontvangen een vergoeding als gekozen wordt voor certificering via de Milieuthermometer Zorg. De zorgverzekeraars en zorgkantoren vergoeden de kosten voor Milieuthermometerzorg certificeringen in de volgende gevallen:

- Eerste certificering of hercertificering brons in de periode 1 jan 2027 – 1 jan 2028;
- Eerste certificering of hercertificering zilver in de periode 1 jan 2027 – 1 jan 2030;
- Eerste certificering of hercertificering goud in de periode 1 jan 2027 – 31 dec 2030.

De bijdrage in de auditkosten voor certificering worden direct door de zorgverzekeraars en zorgkantoren afgehandeld met Milieuplatform Zorgsector (MPZ).

PLACEHOLDER [PM besluitvorming BCVU 12/2/2026]

- Mogelijk komen er verschillende financieringsroutes voor de Zvw en de Wlz, en leidt dit ook tot verschillen in de wijze waarop de certificeringskosten in de Zvw en de Wlz aan zorgaanbieders worden vergoed. In dat geval is er mogelijk behoefte aan verschillende Handleidingen voor de Zvw en de Wlz.
- De wijze van financiering is onderwerp van besluitvorming BCVU 12/2/2026.
- De werkgroep verduurzaming bereidt momenteel al een alternatieve tekst voor de Handleiding voor de Wlz voor

De bijdrage aan certificering en/of hercertificering voor een zorgaanbieder is gemaximeerd op €15.000 incl. BTW per zorgaanbieder gedurende de beleidsperiode 2027-2030.

Enkel voor de vermelde kosten in de offerte voor certificering opgesteld door MPZ geldt de vergoeding. Andere kosten worden niet vergoed, zoals interne uren, inhuur van externen of kosten om te voldoen aan de eisen voor de certificering.

Zorgverzekeraars en zorgkantoren zullen de uitgifte van certificaten aan zorgorganisaties volgen via het MPZ.

5. Uitvoering en consequenties

De zorginkopers en zorgkantoren gaan in 2026 met u in gesprek over het aantoonbaar maken van de duurzaamheid van de door u geleverde zorg: Heeft u al een certificaat, heeft u plannen om dit te gaan behalen, wat is nodig om in 2028 aan de verwachtingen te kunnen voldoen?

Als een zorgaanbieder op 1 januari 2028 niet voldoet aan de verwachtingen, gaat de grootste zorgverzekeraar of het zorgkantoor in gesprek om maatwerk afspraken te maken.

Certificering of alternatieve aantoonbaarheid leidt **niet automatisch tot tariefvoordeel of -nadeel**.

Structureel afzien van zowel certificering en alternatieve onderbouwing van aantoonbaar verduurzamen **kan gevolgen hebben voor de inkooprelatie**.

6. Ondersteuning

- Gesprek over certificering en alternatieven: met de grootste zorgverzekeraar of met uw eigen zorgkantoor.
- Afstemmen over certificering meerdere locaties: met Milieuplatform Zorgsector (MPZ).
- Inhoudelijke vragen over Milieuthermometer zorg: website Milieuplatform Zorgsector (MPZ) en de MPZ helpdesk.

Er wordt door zorgverzekeraars een lijst met Frequently Asked Questions (FAQ) opgesteld en gepubliceerd. Deze zal op regelmatige basis worden aangevuld met vragen die in de praktijk ontstaan. De eerste versie is opgenomen als bijlage 3.

Voor verdere vragen kunt u terecht bij de inkoper van zorgkantoor of grootste zorgverzekeraar.

7. Hardheidsclausule

Omdat het zorglandschap complex in elkaar zit, kan het zijn dat u deels wel, en deels niet aan de criteria voldoet of dat er voor uw organisatie onvoldoende duidelijkheid is. Mocht dit het geval zijn dan verzoeken wij u om contact op te nemen met ZN via duurzaamheid@zn.nl.

Bijlagen

Bijlage 1	Alternatieve duurzaamheidscertificeringen
Bijlage 2	Checklist aantoonbaar duurzame zorg zonder duurzaamheidscertificering (2028)
Bijlage 3:	FAQ

Bijlage 1 Alternatieve duurzaamheidscertificeringen

Behalve met de milieuthermometer zorg certificering kunnen zorgaanbieders duurzame zorg aantoonbaar maken met de volgende certificeringen:

Per 1 jan 2028:

	Certificering	Toelichting	Aanleveren
1	ISO 14001	Certificaat dat op 1 januari 2028 geldig is	Certificaat
		Doelen in lijn met de GDDZ	Overzicht doelen
2	Milieunorm JCI/ QMentum/Qualicor	Certificaat dat op 1 januari 2028 geldig is	Certificaat
		Doelen in lijn met de GDD	Overzicht doelen
		Voldoen aan wet- en regelgeving	Verklaring bevoegd gezag of zelfverklaring
3	BREEAM in Use	Certificaat op niveau "Pass" of "Good" op 1 januari 2028	Certificaat
4	CO2 prestatieladder	Certificaat trede 1 van de CO ₂ -Prestatieladder 4.0 op 1 januari 2028	Certificaat

Bijlage 2 Checklist aantoonbaar duurzame zorg zonder duurzaamheidscertificering (2028)

Bijlage 2: Checklist aantoonbaar duurzame zorg					
MTZ - eis		Opmerkingen	Aanleveren		
1.1	<u>Borgen van milieuwet- & regelgeving</u>				
	De organisatie heeft een actueel overzicht van de milieuwet- en regelgeving die op de organisatie van toepassing is.	☐		Overzicht van milieuwet- en regelgeving die op de organisatie van toepassing is.	☐
	Als de organisatie onder het Besluit activiteiten leefomgeving valt, voldoet zij aan de daarin gestelde eisen.	☐		Verklaring van het bevoegd gezag en/of een eigen verklaring dat de organisatie voldoet aan deze wet- en regelgeving.	☐
	De organisatie actualiseert het overzicht minimaal eens per twee jaar, of eerder bij relevante wijzigingen.	☐			
	Als de organisatie een geldige milieu- en lozingsvergunning heeft, voldoet zij aan de daarin gestelde eisen.	☐			
1.2	<u>Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden</u>				
	De organisatie heeft duurzaamheid belegd bij de Raad van Toezicht	☐		Document waaruit blijkt dat duurzaamheid is belegd bij de Raad van Toezicht (RvT), de Raad van Bestuur (RvB) en het managementteam.	☐
	De organisatie heeft duurzaamheid belegd bij de Raad van Bestuur	☐		Naam en functieomschrijving van de duurzaamheidscoördinator.	☐
	De organisatie heeft duurzaamheid belegd bij het management	☐			
	De organisatie beschikt over een duurzaamheidscoördinator (of een vergelijkbare functionaris) met een functieomschrijving waarin minimaal is vastgelegd dat deze fungeert als centraal aanspreekpunt voor duurzaamheidszaken, inclusief bijbehorende taken en verantwoordelijkheden.	☐			
1.3	<u>Duurzaamheidsbeleid</u>				
	De organisatie beschikt over een actueel MVO-, duurzaamheids- of milieubeleid.	☐		Duurzaamheidsbeleid, inclusief de datum van vaststelling en de goedkeuring door het bestuur.	☐
	Het beleid is door het bestuur goedgekeurd	☐			
	Het beleid bevat concrete en meetbare doelen voor de belangrijkste milieuthema's.	☐			
	Het beleid wordt minimaal eens per drie jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.	☐			
11.1 en 1.4	<u>Portefeuillerroutekaart CO2-reductie vastgoed</u>				
	De portefuillerroutekaart CO ₂ -reductie vastgoed (kort: CO ₂ -routekaart) is opgesteld en bestuurlijk akkoord bevonden. De CO ₂ -routekaart biedt inzicht in de uitvoering van energiemaatregelen voor de komende vier jaar en geeft een doorkijk naar de periode tot 2050.	☐		Een ondertekende bestuursoplegger van het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg, of een eigen document dat minimaal voldoet aan de punten uit de checklist Bestuursoplegger CO ₂ -routekaart van het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg.	☐
Eventueel:					
1.5	Registratie milieu-impact organisatie				
10.1	Plan en evaluatie duurzaam inkopen				
11.1	Portefeuillerroutekaart CO2-reductie vastgoed				
9.1	Plan en evaluatie duurzame mobiliteit				
7.1	Plan en evaluatie duurzame voeding				
6.1	Plan en evaluatie duurzame grondstoffen				

Bijlage 3: FAQ

Deze bijlage is in concept gereed maar zal verder aangescherpt worden voor 1-4-2026

Begin hier met de tekst